

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Aktiv Landsbygd

**SPRIDNINGSREGLER
VÄXTSKYDDSMEDEL**

**UTBETALNINGAR
JORDBRUKARSTÖD**

*SERVICE
& FRITID*

*MAT-
REGIONEN
SÖRMLAND*

Ett specifikt år

Arbetet med införandet av den nya jordbrukspolitiken har varit en långdragen process under det senaste året.

Förutom nytt regelverk kring jordbrukarstöden och ett nytt landsbygdsprogram så har det medfört ett omfattande IT-systembyte och införande av nya rutiner, på en och samma gång. På så vis är detta ett specifikt år men det känns ändå som en tröst att Sverige ligger långt fram med införandet jämfört med många andra av EU:s medlemsländer.

Högt ansökningstryck på stöd

Mycket i stödets utformning går att känna igen ifrån den förra programperioden. Inom landsbygdsprogrammet är det dock ett helt nytt sätt att värdera ansökningar med hjälp av bedömningsgrunder och urvalskriterier. Nu när programmet snart öppnat i sin helhet blir det mycket spännande att se hur det kommer att fungera. Det har redan varit ett högt ansökningstryck för några av stöden och framförallt när det gäller

breddbandsstödet. Där har redan länets tilldelade medel överskridits innan vi ens har kunnat besluta om några stöd alls. Vi hoppas att medlen för nästa budgetomgång kan bli tillgängliga för breddband i förtid, så att byggnationen av fiber kan komma igång på så många platser som möjligt.

Utbetalning av jordbrukarstöden

När det gäller utbetalningar av jordbrukarstöden känner nog de flesta redan till att dessa kommer senare jämfört mot tidigare år. Det beror på de förseningar med jordbrukspolitiken som beskrivit ovan och som orsakat att regler och IT-system byggts parallellt. De första planerade utbetalningstillfällena för gårdsstöd och miljöersättningar är den 17 och 29 december. Därefter kommer utbetalningarna veckovis i den takt ansökningarna är handlagda och färdiga.

Det är tyvärr svårt att göra en prognos över hur många lantbrukare som får sina stöd före årsskiftet. Länsstyrelsen gör allt som går för få med så många lantbrukare som möjligt i de första utbetalningarna.

Ulrika Lundberg

Ulrika Lundberg
Landsbyggsdirektör
ulrika.lundberg@lansstyrelsen.se

*Landsbygdsenheten önskar
alla Aktiv Landsbygds läsare
en riktigt God Jul och ett
Gott Nytt 2016!*

Läs på
webben!

www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Nästa
nummer
mars
2016

INNEHÅLL NR 4 / 2015

4 Nya åtaganden för miljöersättning till betesmarker och slåtterängar

I år har många sökt nya åtaganden för betesmarker- och slåtterängar. Länsstyrelsen arbetar nu med att skriva nya åtagandepplaner för berörda lantbrukare.

LANDSBYGDSPROGRAMMET

6 Service och fritid

Här beskrivs några av de åtgärder i programmet som ska bidra till bättre livskvalitet på landsbygden.

14 Matregionen Sörmland

Intresset för mat och dryck, närodlat och ekologiskt, är större än någonsin, inte minst i matregionen Sörmland. För att tillgodose konsumenternas behov jobbar länets mat-aktörer på högar.

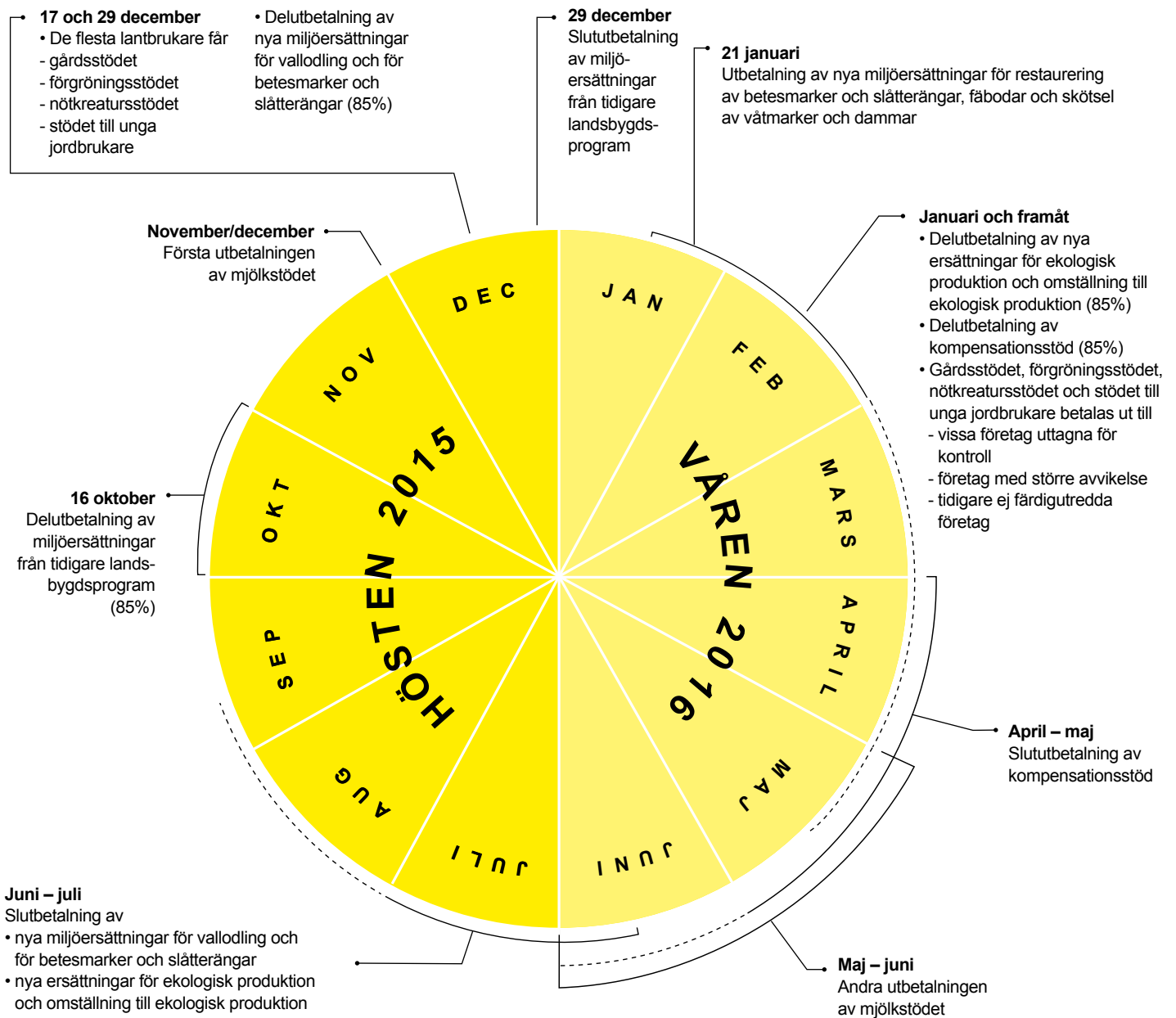
18 Modern fiskodling

Hur ser framtiden för fiskodlingen ut? Vilka tekniker kommer att vara de dominerande?

MER I DETTA NUMMER: Utbetalningsläget 3 | Åtagandepplaner 4 | Nu rullar Landsbygdsprogrammet 4 | Service & Fritid 6-7 | Kompetensutveckling på landsbygden 8-9 | Nya spridningsföreskrifter 10 | Obligatoriska funktionstest 11 | Behörighetskursur 11 | Svensk kronhjortsförvaltning 12-13 | Stora rovdjur i Sverige 11-12 | Matregionen Sörmland 14-15 | VisitSörmland och Stolt Mat i Sörmland 16-17 | Modern fiskodling 18-19 | Klimatlivet 19 | Biogas i fokus 19 | Food Standard Australia New Zealand 21 | Länsledningens verksamhetsmöte 21 | Motiverade samtal 22 | Receptet 23 | Telefonlista 23 | 4 frågor... 24

UTBETALNINGSTIDER FÖR JORDBRUKARSTÖDEN 2015

Figuren har ej med det nationella stödet för mjölk som betalas ut månadsvis.

Utbetalningsläget

Länsstyrelsen planerar att göra två utbetalningar av gårdsstöd, nötkreatursstöd, stöd till unga jordbrukare och förgröningsstöd innan årsskiftet.

Det preliminära datumet för den första utbetalningen är 17 december och för den andra 29 december. Då får ungefär 80 procent av lantbrukarna sina pengar. Samma datum gäller för delutbetalningen av de nya betes- och vallstöden. Även lantbrukare som har haft kontroll kommer att få utbetalt dessa datum om de konstaterade felen är små.

När det gäller ansökningar med större avvikelser och ansökningar som inte är

färdigutredda beräknas stöden kunna betalas ut från och med januari 2016 och under våren. Stödet för ekologisk odling kommer att delutbetalas tidigt 2016. Övriga miljöstöd kommer att betalas ut utan delutbetalning under 2016.

Årets utbetalningar blir något senare än de senaste åren, vilket är en följd av att det är stora förändringar i regelverken och att helt nya IT-system har tagits fram. Länsstyrelsen

följer den tidsplan som vi sedan länge har för årets utbetalningar och är inte försenade i förhållande till den.

Med tanke på det nya IT-systemet är det i år extra viktigt att du tittar igenom dina utbetalningsbeslut och ser att de överensstämmer med den ansökan du lämnat in.

Funktionen för EU-stöd

Nya åtaganden för miljöersättning till betesmarker- och slåtterängar 2015

I år har många sökt nya åtaganden för betesmarker- och slåtterängar. Länsstyrelsen arbetar nu med att skriva nya åtagandeplaner för berörda lantbrukare.

Text: Adam Adobati
adam.adobati@lansstyrelsen.se
Foto: Monika Gustafsson

I år har vi ett nytt sätt att kommunicera åtagandeplanen. Länsstyrelsen kommer att meddela dig när din åtagandeplan är klar och hur du ska gå tillväga. Åtagandeplanen ska du kunna se i SAM Internet genom att kryssa i åtagandeplan i kartverktyget.

Ett led i det här arbetet är även att uppdatera respektive jordbruksblock. Eftersom många marker inte har besökts i fält på länge kan jordbruksblocken komma att förändras efter att länsstyrelsen har granskat markerna antingen i fält eller på kontoret om tillräckliga uppgifter finns.

I arbetet med att uppdatera jordbruksblocken kan blocken få nya identiteter det kan ske om exempelvis ett tidigare miljöstödsblock ska ingå i det omgivande jordbruksblocket.

Åtagandeplanen för de jordbruksblock som har fått en ny identitet kommer inte att synas innan de har justerats i SAM Internet.

Mer information om det här finns att läsa på Mina sidor på Jordbruksverkets webbplats.

Datum för utbetalning av miljöersättning för betesmarker- och slåtterängar med startår 2015

I år gäller olika datum för utbetalning av EU-stöd. Du som har sökt nytt åtagande för miljöersättningar för betesmarker- och slåtterängar i år kan se utbetalningsplanen på Jordbruksverkets webbplats under fliken stöd.

Enligt utbetalningsplanen ska Jordbruksverket göra en delutbetalning för cirka 85 procent av ansökt belopp för miljöersättningen, en delutbetalning till dig som

ansökt. Utbetalningen planeras till slutet av december.

Det här betyder att delutbetalningen av miljöersättning grundas på din EU-stödsansökan 2015. När åtagandeplanerna är klara betalar Jordbruksverket ut en slututbetalning efter vad som konstaterats. Vi vet idag för lite för att säga vilket datum då du kommer att få en slututbetalning.

Om det är stora skillnader mellan EU-stöd du har ansökt om och det som konstateras efter att åtagandeplanen är skriven kan du komma att behöva betala tillbaka pengar.

Du kan läsa mer om utbetalning och om nya åtaganden för miljöersättningar på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Nu rullar LANDSBYGDSPROGRAMMET

Sedan den 27 augusti har de flesta stöden i landsbygdsprogrammet varit öppna. Men ännu återstår arbete innan länsstyrelsen kan handlägga ansökningarna.

Text: Ulrika Roos
ulrika.roos@lansstyrelsen.se
Foto: Lars Juhlin

Handläggning av ansökningar och utbetalningar dröjer

I slutet av oktober fick de som skickat in en förhandsansökan ett brev om att gå in i e-tjänsten och komplettera sin ansökan. Det beror på att systemet för ansökan inte var färdigbyggt när det öppnades för förhandsansökan. Länsstyrelsen kan i dagsläget bara handlägga ansökningar inom bredband och investeringsstöd för jordbruk

och trädgård. Handläggningssystemet beräknas vara klart i slutet av januari. Då kommer arbetet med att gå igenom övriga ansökningar att starta. För de ansökningar som inte är kompletta kommer länsstyrelsen då att skicka ut ytterligare kompletteringsbrev. Handläggning av utbetalningar kommer att kunna starta tidigast i mars.

Samarbetsprojekt och tvåstegsdiken

I januari 2016 öppnar de sista åtgärderna i programmet. Det handlar om stöd till samarbetsprojekt och miljöinvesteringar för tvåstegsdiken och reglerbar dränering.

Det går att söka stöd för regionala samarbetsprojekt inom förädling och försäljning av lokala livsmedelsprodukter, samt till pilotprojekt och samarbeten som bidrar till att stärka landsbygdens näringsliv. Stöd lämnas med 70 till 90 procent av stödberättigande kostnader, och projektet behöver kosta minst 100 000 kr att genomföra.

Nationella åtgärder

Förutom de åtgärder som länsstyrelsen handlägger i landsbygdsprogrammet så finns ett antal åtgärder hos Jordbruksverket. Det är bland annat stöd till lantrasföreningar och samarbetsprojekt kring innovationer inom jordbruk och trädgård.

En stor del av budgeten för kompetensutveckling ligger också hos Jordbruksverket, till exempel inom miljö och klimat, förbättrad djurvälstånd, korta livsmedelskedjor och ökad konkurrenskraft för jordbruket.

Godkänd handlingsplan

Den regionala handlingsplanen för genomförandet av landsbygdsprogrammet i Södermanland är nu godkänd.

Den finns på länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Tvästegsdiken minskar erosion och fosforläckage från åkermark.

LANDSBYGDSPROGRAMMET

SATSNING PÅ SERVICE & FRITID

Ett av slagorden i nya landsbygdsprogrammet är "modern landsbygd". Det ska åstadkommas framförallt genom satsningen på bredbandsutbyggnad, men det satsas också på bland annat service och fritid på landsbygden. Här beskrivs några av de åtgärder i programmet som ska bidra till bättre livskvalitet på landsbygden.

Text: Ulrika Roos, ulrika.roos@lansstyrelsen.se

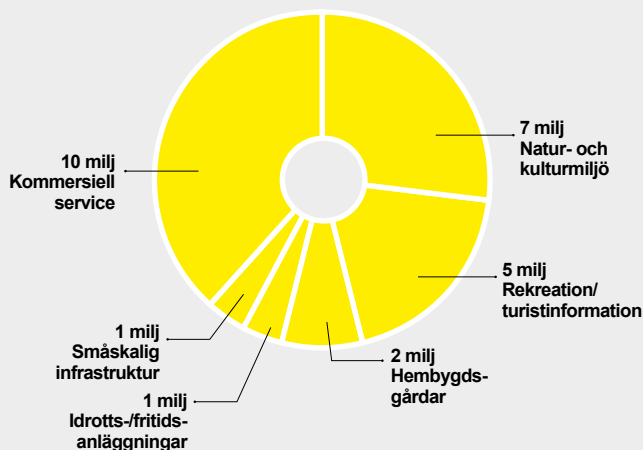
Stöd kan ges med upp till 90 procent och i vissa fall till enhetskostnad som är en form av schablon. I de flesta fall krävs annan offentlig finansiering, till exempel från kommunen. Myndigheter, kommuner, landsting, regioner, företag, föreningar och andra organisationer kan söka stöden. Investeringen behöver kosta minst 50 000 eller 100 000 kronor för att vara stödberättigad.

Läs mer och ansök e-tjänsten på jordbruksverkets webbplats. Tänk på att skicka in ansökan innan investeringen påbörjas.

FOTO: MARIANNE SKANTZ

REGIONAL BUDGET, 2014-2020 (MILJ. KR)

Investeringar i kommersiell och offentlig service

Stödet till investeringar för bättre tillgång till service på landsbygden ska bidra till att upprätthålla och utveckla lokal service för de som bor, verkar på och besöker landsbygden. Det kan handla om att behålla och utveckla den lokala servicen i dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar och vid servicepunkter. Stöd kan också ges till distributions- och logistiklösningar för att underlätta samordnade varutransporter.

Servicepunkter eller serviceställen kan inrättas till exempel i dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar, gårdsbutiker, värdshus, på campingplatser och i bygdegårdar.

Exempel på offentlig service

Biblioteksverksamhet, medborgarinformation, betaltjänster, kontanthantering, apotek samt ombudsverksamhet för post- och pakethantering.

FOTO: MONIKA GUSTAFSSON

Exempel på insatser är restaurering av park- och trädgårdsmiljöer, murar, gårdsgårdar och andra värdefulla kulturmiljöer, samt att anlägga småbiotoper och andra värdefulla naturmiljöer.

Utveckling av natur och kulturmiljöer

Stöd kan ges för att bevara eller utveckla natur- och kulturmiljöer som också bidrar till lokal utveckling och till att nå nationella miljömål. Investeringen ska bidra till att bevara eller restaurera natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet. Samlingar av hus och byggnader som är kulturhistoriskt värdefulla och gör området mer tilltalande kan också ingå här.

Investeringen ska bidra till att utveckla byn eller bygden till en miljö som är attraktiv att bo i vad gäller friluftsliv och rekreation. Den ska också ge bättre förutsättningar för turism och annat företagande inom bygden.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader – hembygdsgårdar

Stöd kan ges för investeringar som tillvaratar och vårdar kulturhistoriskt värdefulla byggnader i form av hembygdsgårdar. Det kan till exempel vara hembygdsgårdar med trädgårds- och gårdsmiljöer som kan utvecklas till mötesplatser och turistmål. Med hembygdsgård menas en eller flera byggnader som är öppna för allmänheten och som har ett historiskt värde och en social funktion för samhället. En hembygdsgård sköts oftast av en förening.

Du kan även få stöd för investeringar i kulturhistoriskt värdefulla byggnader som finns på en annan plats än själva hembygdsgården om de ingår i hembygdsgårdens verksamhet. Det kan exempelvis vara kvarnbyggnader, gamla smedjor och gamla vattenkraftverk.

Förbättra tillgängligheten

Även investeringar i annat än själva byggnaderna kan få stöd om det utvecklar hembygdsgården som ett turistmål. Det kan till exempel vara anläggningar för service till besökare samt investeringar som förbättrar tillgänglighet och information.

FOTO: JÖRGEN ISRAELSSON

Anläggning av pendlarparkeringar kan få stöd.

Småskalig infrastruktur

Stöd kan ges för att bygga, förbättra eller utvidga småskalig infrastruktur på landsbygden. Syftet är en ökad livskvalitet och en tryggare utomhusmiljö. Exempel på investeringar som går att söka stöd för är vägbelysning, anläggning av mindre vägar och pendlarparkeringar, att bygga bryggor och broar samt att skapa system för samåkning.

Rekreation och turistinformation

Stöd ges för att skapa möjligheter till rekreation för allmänheten och för att förbättra möjligheterna till turism. Exempel på investeringar kan vara att skapa badplatser, lekplatser eller leder för vandring, kanot och cykel. Dessa ska vara fria att använda för allmänheten.

Stöd ges också till att ta fram och sprida turistinformation som syftar till att få fler besökare till landsbygden. Det kan vara turistbroschyrer, webbplatser och skyltar för att informera om bygden och de natur- och kulturvärden som finns.

FOTO: LÄNSTYRELSEN SÖDERMANLAND

FOTO: REBECCA PETTERSSON

Investeringar i fritids- och idrottsanläggningar

Stöd kan ges till investeringar i anläggningar för idrotts- och fritidssysselsättning, samt till samlingslokaler för olika typer av aktiviteter. Syftet med stödet är att skapa och behålla anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter på landsbygden.

ÖKA DINA KUNSKAPER

Kompetensutveckling för verksamma på landsbygden är viktiga insatser för att nå landsbygdsprogrammets mål.

Text: Jon Wessling, jon.wessling@lansstyrelsen.se, Ulrika Roos, ulrika.roos@lansstyrelsen.se | Foto: Susanna Alanko

Kompetensutveckling i landsbygdsprogrammet

Syftet är att främja kunskapsöverföring, och de aktiviteter som genomförs ska bidra till hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Aktiviteterna kommer att bestå av enskild rådgivning, kurser, studieresor, fältvandringar, demonstrationer och annan information. Många aktiviteter kommer att vara kostnadsfria för deltagarna, men ibland tillkommer deltagaravgifter.

Vem erbjuder vad?

En del av kompetensutvecklingen kommer länsstyrelsen att anordna, oftast med inhyrd spetskompetens. Inom vissa områden kommer andra aktörer att få ansöka om att ordna kompetensutveckling, vid särskilda utlysningar. En del kompetensutveckling och rådgivning kommer att erbjudas på nationell nivå från Jordbruksverket. I informationsrutan kan du se inom vilka områden det finns aktiviteter.

Mer information

Länsstyrelsens aktiviteter hittar du på vår webbplats, www.lansstyrelsen.se/sodermanland och annonser i Aktiv Landsbygd. Aktiviteter som erbjuds på nationell nivå finns på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

I Södermanland finns ett fantastiskt odlingslandskap som är värt att vårda och utveckla. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap handlar både om att bevara jordbruksmarkens produktionsförmåga och odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen har arbetat länge med rådgivning inom Ett rikt odlingslandskap och kommer att fortsätta med detta arbete framöver.

Särskilt utpekade är naturbetesmarker och slåtterängar samt åtgärder knutna till ädellövmiljöer. Länsstyrelsen kommer att erbjuda enskild rådgivning kring skötsel av natur och kulturvärden i odlingslandskapet, samt kurser och andra gruppaktiviteter inom området.

KOMMERSIELL OCH OFFENTLIG SERVICE

Service är ett område som är prioriterat i det nya landsbygdsprogrammet. Det finns medel till rådgivning för att utveckla kommersiell och viss offentlig service på landsbygden. Kommersiell service kan handla om dagligvarubutiker och drivmedelsstationer, och exempel på offentlig service är post och apotek.

Rådgivningen kan gälla till exempel affärsutveckling, energikartläggning, energirådgivning samt hur servicepunkter kan utvecklas. Länsstyrelsen kommer närmast att erbjuda rådgivning inom affärsutveckling och energieffektivisering.

EKOLOGISK PRODUKTION

Det finns politiska mål om att öka den ekologiska produktionen och efterfrågan på ekologiska produkter har också ökat kraftigt senaste åren. För att möta detta kommer länsstyrelsen att erbjuda rådgivning enskilt och i grupp kring omläggning till ekologisk produktion. Vi kommer även att genomföra aktiviteter kring utveckling av produktionsmetoder och samarbeten för att stärka redan ekologiska producenter.

GREPPA NÄRINGEN

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning som både lantbrukare och miljö tjänar på. Målen är minskade utsläpp av klimatgaser, minskad övergödning och säker användning av växtskyddsmedel. Projektet drivs i samarbete mellan Jordbruksverket, LRF och Länsstyrelserna.

På nationell nivå har projektet pågått sedan år 2001 och totalt har 50 000 gårdsbesök utförts vilket har resulterat i minskad miljöpåverkan.

Lantbrukarnytta är mycket viktigt för projektet och framåt kommer Greppa Näringen att arbeta mer för att ge lantbrukare kunskap och verktyg för att möta de utmaningar som samhället står inför. Exempel på detta är åtgärder i avrinningsområden som riskerar att inte uppnå god status och arbete med att minska jordbrukets klimatpåverkan. Exempel på detta är åtgärder i avrinningsområden som riskerar att inte uppnå god status, rådgivning kring minskade utsläpp av växthusgaser och klimatanpassning inom jordbruket.

Inom Greppa Näringen erbjuds enskild rådgivning till medlemmar och vattendragsgrupper i utpekade avrinningsområden, men även kurser och fältvandringar som kommer att vara öppna för alla. Om du själv inte är medlem i Greppa Näringen finns ändå möjlighet att ta del av information på vår webbplats www.greppa.nu. Där kan du även göra en egen växtnäringsbalans och räkna på vad din stallgödsel är värd.

SKAPA NYA JOBB

Länsstyrelsen kan anordna eller utlysa medel till kompetensutveckling och rådgivning av småföretag på landsbygden. Det gäller andra företag än jordbruksföretag, och syftet är att skapa fler jobb på landsbygden. Länsstyrelsen kommer att erbjuda kompetensutveckling och rådgivning inom affärsutveckling. Eventuellt kommer särskilda satsningar att göras för besöksnäringen och för hästföretagare.

Fakta/Vem erbjuder vad?

Länsstyrelsen och regional kompetensutveckling

- Greppa Näringen
- Rikt odlingslandskap
- Ekologisk produktion
- Skapa nya jobb
- Kommersiell och offentlig service

Nationell kompetensutveckling

- Förädling och lokal mat
- Djurvälstånd
- Växtskyddscentralen
- Viss rådgivning inom ekologisk produktion
- Rikt odlingslandskap och Mångfald på slätten

- Tvärvillkor och förgröning
- Minskad klimatpåverkan och förnybar energi
- Vattenhushållning
- Skapa nya jobb (turism och mat)
- Matkultur

NYA SPRIDNINGS- FÖRESKRIFTER FÖR VÄXTSKYDDSMEDEL

Vid sprutning i fält måste du ha med dig utrustning för att bestämma temperatur, vindriktning och vindhastighet.

Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av växtskyddsmedel har uppdaterats och omfattar från och med den 1 november 2015 även växthusodling.

Text: Asa Kuhalu, asa.kuhlau@lansstyrelsen.se | Foto: Monica Kling

Föreskrifterna reglerar bland annat hur spridning, utspädning, blandning och påfyllning samt förvaring av växtskyddsmedel, får ske. Föreskrifterna gäller inte för växtskyddsmedel som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur. Följande är några av bestämmelserna i NFS 2015:2:

Fasta skyddsavstånd

De fasta skyddsavstånd som ska hållas vid bekämpning är:

- 2 meter till öppna diken samt till dagvattenbrunnar och dräneringsbrunnar.
- 6 meter till sjöar och vattendrag räknat från strandlinje för högvattenyta eller strandbrinkens överkant.
- 12 meter till dricksvattenbrunnar

Anpassade skyddsavstånd

Utöver de fasta skyddsavstånden ska avståndet också anpassas efter de förhållanden som råder på platsen. Du måste ta särskild hänsyn till väder-,

vind- och temperaturförhållanden, växtskyddsmedlets egenskaper, omgivningens känslighet och spridningsmetodens precision.

Inom vattenskyddsområde

Naturvårdsverket kommer, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, att ta fram en separat vägledning som ersätter de allmänna råden för tillståndsprövning av användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde (NFS 2000:7).

Före och efter bekämpning

Blandning, påfyllning, utspädning och rengöring ska ske på lämplig plats. Fasta skyddsavstånd ska hållas:

- 30 meter till öppna diken, dagvattenbrunnar och dräneringsbrunnar.
- 30 meter till sjöar och vattendrag räknat från strandlinje för högvattenyta eller strandbrinkens överkant.
- 30 meter till dricksvattenbrunnar.

Fakta/Nya vägledningar om bekämpningsmedel

Det är två nya föreskrifter inom bekämpningsmedelsområdet. Den ena gäller vid spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel. Den andra gäller vid spridning av vissa biocidprodukter. Föreskrifterna ersätter Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel (SNFS 1997:2).

I de fall påfyllning och rengöring sker på yta med möjlighet till uppsamling, till exempel en biobädd, är respektive skyddsavstånd 15 meter.

Blandning, påfyllning, utspädning och rengöring får inte ske på vägområden, grusytor eller andra mycket genomsläppliga ytor.

Funktionstest blir obligatoriskt

Från och med 26 november 2016 ska all utrustning för spridning av bekämpningsmedel vara funktionstestad för att få användas.

Det nya obligatoriska systemet för funktionstest ska grunda sig på den nuvarande frivilliga funktionstestverksamheten. Sprututrustningarna ska godkännas tre år utifrån ett funktionstest. Det är därför viktigt att du sparar protokoll över godkända funktionstest. Det är också bra om du redan nu ser till att funktionstesta din spruta.

Vissa undantag

Det kommer inte att krävas funktionstest för handhållna sprutor och ryggsprutor. Däremot kommer det för andra spruttyper som används i växthus troligen att krävas funktionstest.

Egen teknisk översyn

Det räcker inte med att din spruta är i gott skick var tredje år. Även mellan testen ska utrustning för yrkesmässig spridning av

växtskyddsmedel vara i gott skick, lämplig för ändamålet och väl kalibrerad.

Jordbruksverket har därför tagit fram ett hjälpmedel i form av en checklista. Checklista för egen teknisk översyn av bomspruta, ETÖ, bygger på tillverkarnas egna rekommendationer för underhåll av sprutan inklusive nationella trafiksäkerhetskrav och de krav som en spruta ska uppfylla i ett funktionstest.

Nya sprutor

Nya sprutor kan räknas som funktionstestade och därför bli möjliga att godkänna de första tre åren. Om du köper en ny spruta kan det dock ändå vara en god idé att kräva att den är funktionstestad innan leverans.

En sprayscanner används vid funktionstest för att kontrollera att sprutan har en jämn spridningsbild.

Fakta/Funktionstest

Funktionstestet av spruta genomförs av en funktionstestare som är godkänd av Jordbruksverket. Testet delas in i tre delar; test av sprutan och dess funktion, reparation av enklare fel, information och rådgivning till den som hanterar sprutan. Kraven som ställs ska säkerställa att sprutans olika delar fungerar bra, att det inte finns något läckage och att sprutan ger det resultat som förväntas.

Mer information om införandet av obligatoriskt funktionstest finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se

FOTO JOHAN WAHLANDER

Behörighetskurser 2016

Grundkurs jordbruk – kemiska växtskyddsmedel inom jordbruket

Kursen tar upp sprutning med vanlig lantbruksspruta och ger utomhusbehörighet för bekämpningsmedel 1L och 2L.

Arrangör	Plats	Kurstillfälle	Information/anmälan
Södermanlands län	Öknaskolan, Tystberga	7/3, 8/3, 15/3, 16/3	Åsa Kuhlau, 010-223 42 58
Örebro län	Scandic hotell Väst, Örebro	1/3, 2/3, 7/3, 8/3	Therese Erneskog, 010-224 84 22
Västmanlands län	Sala naturbruksgymnasium	16/2, 17/2, 23/2, 24/2	Anita Ringström, 010-224 93 38
Uppsala län	Jällaskolan	mars	Ulf Rosendahl, 010-223 33 36

Grundkurs betning

Behandlar betning utom potatisutsäde, arrangeras av Jordbruksverket i Svalöv, Skåne län i januari 2016. Information och anmälan Pernilla Andersson, pernilla.andersson@jordbruksverket.se eller tfn 036-15 83 25.

Grundkurs Trädgård/grönytor – kemiska växtskyddsmedel inom trädgård/park/kommun/golf

Arrangör	Plats	Kurstillfälle	Information/anmälan
Västmanlands län	Sala naturbruksgymnasium	26/1, 27/1, 1/2, 2/2	Anita Ringström, 010-224 93 38

Grundkurs växthus – kemiska växtskyddsmedel i och omkring växthus

Arrangör	Plats	Kurstillfälle	Information/anmälan
Västmanlands län	Sala naturbruksgymnasium	26/1, 27/1, 28/1, 1/2, 2/2	Anita Ringström, 010-224 93 38

BEHÖVER DU
GÅ VIDARE-
UTBILDNING?

Om din behörighet går ut 2016 och du i januari ännu inte fått någon kallelse bör du kontakta länsstyrelsen så fort som möjligt.

Vill du gå vidareutbildning för utomhusbehörighet med inriktning trädgård/golf/grönytor håller länsstyrelsen i Västmanland kurs vid två tillfällen, 9 och 18 februari.

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

UTREDNING AV

SVENSK KRONHJORTS- FÖRVALTNING

På uppdrag av regeringen har Naturvårdsverket under 2015 gjort en utvärdering av svensk kronhjortsförvaltning och presenterat ett nytt förslag till förvaltning. Uppdraget redovisades till Näringsdepartementet den 2 oktober 2015.

Text: Johan Varenius johan.varenius@lansstyrelsen.se
Foto: Torleif Nilsson

Dagens situation

Utvärderingen visar att dagens förvaltning behöver förbättras. Det saknas bland annat data om antal och utbredning, om skador på skog och grödor och om hur den ökande stammen påverkar andra arter. Denna kunskap behövs för att följa och förutse hur kronhjortspopulationen förändras och även för att kunna utvärdera olika skadeförebyggande åtgärder. Den behövs för att kunna förvalta kronhjorten långsiktigt och hållbart.

Förslag till ny förvaltning

Naturvårdsverkets förslag innebär att kronhjort, så långt möjligt, förvaltas tillsammans med älg – i samma administrativa system och i samma förvaltningsgrupper. Detta är ett steg mot en flerartsförvaltning. Flerartsförvaltningen lyfts fram i den strategi som Naturvårdsverket tagit fram för svensk viltförvaltning. Inför en sådan förändring behövs bland annat ändringar i jaktförordningen, revidering av föreskrifterna, en tillförlitlig inventering, en nationell förvaltningsplan

för älg och kronhjort, utbildning, utveckling av IT-system samt finansiering av de nya uppgifterna.

Kronhjortsförvaltning i Södermanland

Utredningen har samma uppfattning som Länsstyrelsen i Södermanland om den framtida kronhjortsförvaltningen. Att kronhjorten förvaltas bäst i skötselområden med en långsiktig och kvalitativ målsättning i förvaltningen. I skötselområdena är både markägar- och jägarintressen

Har du sett en varg, ett lodjur, en kungsörn eller ett annat stort rovdjur?

Anmäl detta på ROVOBS!

<http://d.rovobs.se/>

Förekomst och förvaltning av stora rovdjur i södra Sverige

Rovdjursfrågorna kommer alltmer i fokus i takt med att de stora rovdjuren ökar i Sverige. Detta är en ny situation för många av oss i södra Sverige och det behövs mer kunskap.

Därför kommer Länsstyrelsen i Södermanlands län att arrangera ett seminarium på Kolmården i december. Där vill vi belysa och öka kunskapen kring nyetablering, förekomst och förvaltning av de stora rovdjuren i södra Sverige.

Inbjudna till seminariet är delegaterna i Viltförvaltningsdelegationen, representanter ifrån länets kommuner, berörda myndigheter och organisationer samt länsstyrelsepersonal som arbetar med rovdjursfrågorna i angränsande län.

Syftet med seminariet är att öka kunskapen och förbättra dialogen hos alla som berörs av de stora rovdjuren i länet.

Johan Varenius

representerade och tre-åriga skötselplaner skall sammanställas och följas.

Södermanland är det län i Sverige där det fälls flest kronhjortar. 2014 fälldes det 1 802 stycken i länet. I Södermanland förvaltas kronhjorten i 40 stycken kronhjortsskötselområden som alla sammanfaller arealmässigt med älgskötselområdena. Älgförvaltningsgrupperna har åtagit sig att frivilligt granska kronhjortsskötselplanerna, vilket ytterligare säkrar kvaliteten i skötselplanen och koordinering i förvaltningen över större områden.

Södermanland har kommit långt vad det gäller förvaltningen av kronhjort, men vi har fortfarande mycket att lära. Vi behöver lära oss mer om inventeringar, effektiva jaktmetoder samt att hitta rätt nivåer i avskjutningen. Kronhjorten är en fantastisk resurs på flera sätt men kan lokalt skapa stora skador på skog och gröda.

En god, öppen och ansvarsfull dialog med alla berörda intressen är en avgörande faktor för en framgångsrik kronhjortsförvaltning.

KOM IHÅG ATT RAPPORTERA IN ÄLGÖBS OCH FÄLLDA ÄLGAR

Älgöbs

Länsstyrelsen uppmanar jägare att samla in älgöbs under älgjaktens första 30 dagar. Älgöbsen speglar förändringar i täthet, könkvot och kalvproduktion. Detta är värdefull information vid fastställandet av skötselplaner. Rapportera älgöbs på www.viltdata.se

Anmäla jaktresultat

Att anmäla jaktresultatet är obligatoriskt. Fälld älg ska senast två veckor efter att den har fällts rapporteras digitalt. Under jakttidens gång kan rapportering ske på www.algdata.se Detta är länsstyrelsens egna inrapporteringssystem. När jakten är avslutad ska jakten slutrapporteras i www.algdata.se senast den 14 mars 2016.

För mer information gällande jakt efter älg och kronhjort, besök länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Johan Varenius

INFORMATIONSTRÄFF – ROVDJURSAVVISANDE STÄNGSEL

I början av oktober arrangerade Länsstyrelsen i Södermanland en informationsträff om rovdjursavvisande stängsel för tamdjursägare i länet.

Ett 40-tal personer samlades på Hornsunds gård strax utanför Flen. Johnny Nederman visade de rovdjursavvisande stängsel han anlagt till sin fårbesättning och berättade om sina erfarenheter.

Länsstyrelsen berättade om de bidragsmöjligheter som finns till godkänt stödberättigande stängsel och hur de ska se ut. Stor kunskap i ämnet fanns bland flera av de deltagande och en bra och givande diskussion fördes i fält.

LRF och Fåravelsföreningen var representerade och berättade om sitt arbete med rovdjursfrågorna i länet.

Avslutningsvis informerade länsstyrelsen om sina informationstjänster om stora rovdjur såsom rovdjursalart, rovovs samt om det aktuella rovdjursläget i länet.

Johan Varenius

Du kan anmäla dig till Rovalert, samt läsa mer om rovdjursavvisande stängsel på länsstyrelsen webbsida:

www.lansstyrelsen.se/sodermanland

FOTO: LARS PETERSSON

VIND I SEGLEN FÖR MAT

Intresset för mat och dryck, närodlat och ekologiskt, är större än någonsin, inte minst i matregionen Sörmland. För att tillgodose konsumenternas behov jobbar länets mataktörer på högvarv. Diskussioner förs, nya mötesplatser riggas, idéer, utbildningar och samarbeten utvecklas i strida strömmar.

Text: Lotta Silberbrand
Foto: Bengt Jansson

Positiva vindar blåser i mat-Sörmland. Flera av de ambitiösa mål som sattes upp hösten 2013, då matstrategin Stolt Mat i Sörmland presenterades, har uppfyllts i förtid. Omsättningen är redan över 5,5 miljarder kronor i de över 3 300 sörmländska företag som arbetar med mat från jord till bord. Inom länet sysselsätter branschen fler än 11 000 personer. I kommuner och landsting sker ambitiösa satsningar för att såväl öka andelen ekologisk mat som att erbjuda mat lagad från grunden. Det innebär att målsättningarna i strategin för 2020 måste revideras redan i vår.

Bengt Jansson som är samverkanskoordinator för Stolt Mat i Sörmland berättar om några av de projekt och arbeten som pågår:

Mjölkkampanjen

På initiativ av Stolt Mat i Sörmland har ett flertal idémöten genomförts för att stötta länets 122 mjölkproducenter. Hittills har de resulterat i genomförandet av en annonskampanj i samarbete med Sörmlands Media och koncernens fyra morgontidningar. Den första annonsen publicerades lördagen den 7 november. Den sista, som blir en helsida, kommer kring jul.

Inom ramen för Mjölkkampanjen diskuteras också möjligheter för fler lokala mejerier och slakterier i länet.

Nytt gymnasieprogram

Thomasgymnasiet i Strängnäs presenterar

nu Mat & Måltid, ett nytt gymnasieprogram som riktar sig till dem som vill jobba med matlagning och service kopplat till design, hälsa och hållbar livsstil.

Till sitt förfogande får eleverna tre olika restaurangkök som kan användas till matlagning, matlabb och olika hel- och kvällsevener. Utbildningen omfattar också ett utökat antal praktikveckor hos länets mataktörer, av vilka flera också kommer att agera gästföreläsare på skolan.

Vision Sörmland 2030

I april, under rubriken Vision Sörmland 2030, bjuder Länsstyrelsen i Sörmland in dels Sörmländska, dels nationella, mataktörer till en konferens där framtidens livsmedelsproduktion ska diskuteras. Detta görs i takt med att den nationella livsmedelstrategin arbetas fram i syfte att öka den svenska livsmedelsproduktionen.

En SWOT-analys över Sörmlands livsmedelsproduktion och en Gapanalys över produktion och efterfrågan ska också presenteras. Gapanalysens syfte är att definiera gapet mellan produktion och konsumtion av livsmedel i Sörmland, vilket ska göras bland annat genom inventeringar och samtal med producenter och handlare om utbud och efterfrågan.

MatEvolution

För att skapa möjligheter till fler affärer för Eskilstunas krögare, kommunens producenter och föreläsare har konceptet

*VILKEN BLIR
DIN MATSKATT
ATT UPPTÄCKA?*

VisitSörmland och Stolt Mat i Sörmland har påbörjat ett samarbete att lyfta matupplevelser, matproducenter, gårdsbutiker, restauranger, caféer med mera i regionen. Vi vill att fler ska hitta till de fantastiska matupplevelser som finns i Sörmland.

Text: Redaktion VisitSörmland
Foto: Öster Malma

Några av alla de skatter du hittar i Sörmland är våra vackra slott och herresäten. De ligger inbäddade i den oändligt vackra svenska naturen. Alla bär de på en spännande historia och många är idag exklusiva boenden där du kan njuta av modern service och kokkonst av internationella mått. Oavsett om du går en historisk rundvandring eller stannar över natten får du en inblick i hur Sörmland genom århundraden har formats till den plats det är idag.

En annan skatt som finns i Sörmland är det stora matutbudet. Här hittar många av de internationellt erkända restaurangerna sina råvaror. Ambitionen är hög och under de senaste åren har Sörmland tagit en tydlig position på den svenska restaurangkartan. Matglädje och närheten till naturen är några av ingredienserna. Resultatet är välagat, smakrikt och fyllt av experimentlusta.

VisitSörmland

VisitSörmland lanserades på svenska juni 2014 och på engelska hösten 2014. Under hösten lanserades även VisitSörmland app som kan laddas hem kostnadsfritt.

Stolt Mat i Sörmland

Projektet Stolt Mat i Sörmland startade 2014 och samfinansieras av Länsstyrelsen i Södermanland, Regionförbundet Sörmland, Sörmlands Sparbank och Sparbanken Rekarne AB. Syftet med Stolt Mat i Sörmland är att lyfta fram sörmländsk mat och gastronomi för att öka värdet på matrelaterade produkter och tjänster i länet.

Så syns du!

Vi vill att fler ska hitta till de fantastiska matupplevelser som finns i Sörmland. VisitSörmland och Stolt Mat i Sörmland har påbörjat ett samarbete för att lyfta matupplevelser, matproducenter, gårdsbutiker, restauranger, caféer med mera i regionen. På webbplatsen, www.visitsormland.com och i en mobil app kan du hitta ett stort utbud av vad Sörmland har att erbjuda. Under våren 2016 kommer Stolt Mat i Sörmland få en egen tematisk sida där sörmländska mat – och måltidsupplevelser får extra synlighet.

Driver du restaurang, café, gårdsbutik, försäljning av matprodukter, eller liknande och är intresserad av att veta mer om hur du kan synas på sidan, kontakta:

Koordinator
VisitSörmland
Åsa Malmqvist
asa@stua.se
0155-22 27 75

Samverkanskoordinator
Stolt Mat i Sörmland
Bengt Jansson
bengt.jansson@spiderevent.se
070-598 05 55.

MODERN FISK

Världshaven räcker inte till för att leverera god och nyttig fisk till en växande befolkning.

Fisken kan ta mellan sex månader och två år att nå slaktvikt beroende på art.

Sverige importerar tjugofem tusen ton odlad fisk per år. Själva producerar vi sjutusen ton. Det finns stort utrymme att odla mer inom landet då konsumenterna är medvetna om de utländska odlingarnas miljöpåverkan. Idag finns miljömässigt sunda metoder som är redo att börja användas.

Text: Jimmy Blom, jimmy.blom@lansstyrelsen.se
Foto: Robert Nystrom, Most Photos

Utvecklingen för fiskkonsumtionen kan liknas vid den som sågs när människor började hålla tamdjur. Troligtvis förstod inte de första tamdjursägarna att de bröt ny mark och förbådade framtiden för köttproduktionen. På samma sätt är det mycket troligt att den framtida fiskkonsumtionen till överväldigande del kommer att utgöras av odlad fisk. Världshaven räcker inte till för att leverera god och nyttig fisk till en växande befolkning.

Men hur ser framtiden för fiskodlingen ut? Vilka tekniker kommer att vara de dominerande? I Jordbruksverkets strategi för Svenskt vattenbruk konstateras det att det är de hållbara metoderna som ska prioriteras och gynnas. Bara i sällsynta fall ses en nisch för dagens kassodlingar med antibiotika och vild fisk i fodret.

Från Australien och USA kommer en metod som kallas för aquaponi eller aquaponics på engelska. Där kombineras fiskodling med växtodling. Fiskodlingen kan delvis göra sig av med den dyra filteranläggningen samtidigt som växtodlingen slipper vattnas eller gödglas på konventionellt sätt. Dessutom sjunker uppvärmningskostnaderna. Här använder

man nämligen växtodlingens jord/substrat som filter för fiskarnas exkrement då vattnet från fiskodlingen får gå genom jorden/substratet. Idag klassas denna metod som en av de fiskodlingsmetoder som lämnar minst ekologiskt fotavtryck samtidigt som den kostar relativt lite att driva och starta. Enligt beräkningar från Danmark och Skåne så har en anläggning som producerar runt tjugo ton fisk om året ungefär samma produktionskostnad per kilo producerad fisk som en konventionell, landbaserad, odling som producerar sex tusen ton fisk. Detta med investerings- och driftkostnader inräknat.

Mycket tyder på att det finns goda möjligheter att uppnå lönsamhet med aquaponi. Speciellt om växtodlingen riktas in mot högprisgrödor. Fisken kan ta mellan sex månader och två år att nå slaktvikt beroende på art, vilket gör att man får leva på växtodlingen i början.

I Sverige idag finns egentligen inga aquaponianläggningar annat än i eldsjälares källare och någon försöksanläggning. En försöksanläggning finns till exempel på Berga naturbruksgymnasium i Sörmland.

En genomsnittlig anläggning ger

ODLING

I Sverige produceras 7000 ton fisk per år.

En genomsnittlig anläggning ger mellan sex och tio kilo odlingskörd per kilo producerad fisk.

Sverige importerar 25 000 ton odlad fisk per år

Aquaponianläggning i Australien.

FOTO: NEWSWEEK.COM

mellan sex och tio kilo odlingskörd per kilo producerad fisk. Beroende på lokal så trivs olika växter olika bra. På Berga naturbruksgymnasium försökte man odla tomater men hade problem med att det blev för varmt och fuktigt på sommaren – mögel tog tomatbladen. Istället för att installera kylanläggning och avfuktning började man odla tropiska växter som papaya och banan med mycket gott resultat.

Och det är där vi befinner oss idag. Odlingsformen är i sin linda och vi vet inte allt ännu. Men av det vi vet så visar aquaponi god potential som odlingsform i övergiven infrastruktur som tomma lador och svinstallar, vilket ytterligare får ned investeringskostnaden. Samtidigt som vi producerar klimatsmart mat som är nyttig både för människa och natur.

KLIMAT KLIVET

Klimatklivet – stöd till lokala klimatinvesteringar

Nu finns stöd att söka för investeringar som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser. Stödet omfattar 600 miljoner kronor per år 2016-2018 och utlyses vid fyra tillfällen per år.

Läs mer på naturvardsverket.se

Kontaktperson i Södermanland:
Emelie Österqvist, 010-223 42 10

Biogas i fokus när de första klimatmiljonerna delades ut

I november tog Naturvårdsverket de första besluten inom Klimatklivet vilket för Södermanlands del i huvudsak innebar medel till biogassatsningar i länet. 75 miljoner har delats ut till aktörer i Södermanland för investering i två lantbruksbaserade biogasanläggningar samt en förbehandlingsanläggning för biogas.

Flera åtgärder för att stimulera biogasens utveckling i länet har inkluderats i länets Åtgärdsprogram för miljömålen. En studie över länets bioenergipotential har tagits fram som visar på stora möjligheter för biogasproduktion från lantbruksbaserade restprodukter.

Regionförbundet Sörmland och Biogas Öst har inom ramen för åtgärdsprogrammet gjort utredning om gasförsörjningspotentialen i länet. Resultatet av samarbetet är bland annat ansökan om de två biogasanläggningar i länet som nu beviljats investeringsmedel.

Nu återstår arbete för att gemensamt med berörda aktörer i länet arbeta för biogasens utveckling och möjligheten att förverkliga biogassatsningarna.

Emelie Österqvist
emelie.osterqvist@lansstyrelsen.se

Vattendrag med beskuggning från träd och buskar har sällan problem med igenväxning. Båda vattendragen omges av brukad jordbruksmark.

Rensningar och underhåll av diken och vattendrag

Rensningar syftar till att upprätthålla vattendragets djup och läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något annat sätt har förändrat sitt lopp.

Text: Malin Fridström | Foto: Helena Herrgren

En rensning får därför inte ske djupare än att endast slam och vegetation tas bort. Hårdbottnar, det vill säga sten och grus får aldrig grävas bort!

Om diket eller vattendraget omfattas av ett dikningsföretag ska du vid rensning hålla dig till de bottennivåer och profilmått som fastställts i förrättningshandlingar eller tillståndsbeslut.

När behöver du kontakta länsstyrelsen?

Om fisket (även musslor och kräftor) kan skadas ska en anmälan göras till länsstyrelsen innan rensningen äger rum. Vissa arter, som till exempel tjockskalig målarmussla, är fridlysta enligt artskyddsförordningen och kan ta skada vid en rensning. Då behöver du söka dispens hos länsstyrelsen.

Tillstånd enligt miljöbalken kan även krävas om rensningssträckorna befinner sig inom Natura 2000-område eller inom andra områden som är skyddade, till exempel naturreservat. Om diket ligger

inom jordbruksmark omfattas det även av det generella biotopskyddet. Markingrepp och uppläggning av rensningsmassor inom fornlämning och fornlämningsområde är vidare tillståndspliktigt enligt kulturmiljölagen.

Om du är osäker bör du samråda med länsstyrelsen. Samråd ska alltid hållas så fort det finns en risk för väsentlig skada på naturmiljön. Länsstyrelsen kan även ge dig råd och anvisningar för att minimera negativ påverkan på vattenmiljön.

Miljöhänsyn och råd vid rensning

All rensning måste ske med försiktighet och hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel ska följas. Tänk efter innan du sätter igång att rensa ett dike. Många gånger kan det vara enstaka sedimentbankar eller vegetationsbestånd som gör att avrinningen inte fungerar tillfredsställande. Oftast räcker det då att rensningen görs i form av punktinsatser för att lösa problemen.

Fakta/Tänk på att

- Rensning bör utföras vid lågvattennivå (normalt under juli-augusti) för att minimera grumling och för att inte sammanfalla med fiskarnas och groddjurens lekperioder samt häckningsperiod för fåglar.
- Buskar och träd längst diket bör sparas så långt som möjligt, speciellt på den södra sidan av vattendraget. Buskar och träd som skuggar diket sänker vattentemperaturen, motverkar igenväxning och gynnar mångfalden i vattendraget.
- Var rädd om slänterna då gräs och buskar binder jorden och motverkar erosion. Undvik branta slänter då detta leder till ökad erosion.
- Rensningsmassorna bör läggas upp och planas ut så att inte landskapsbilden eller värdefulla biotoper skadas.

Food Standard Australia New Zealand besökte Stenhammar

Den 20 oktober möttes personal från Jordbruksverket, Livsmedelsverket, länsstyrelsen och Food Standard Australia New Zealand (FSANZ) på gården Stenhammar utanför Flen. Anledningen var att Sverige vill försöka ta sig in på den Australiensiska marknaden och sälja värmebehandlade nötköttprodukter som till exempel köttbullar.

Text och foto: Ann Jaconelli, ann.jaconelli@lansstyrelsen.se

Mötet inleddes med en rundabordspresentation där länsstyrelsens handläggare för primärproduktion fick berätta hur en kontroll går till, hur länsstyrelsen säkerställer att BSE (bovin spongiformencefalopati = galna kosjukan) material inte kontaminerar livsmedel och hur länsstyrelsen kontrollerar att rätt foder går till rätt djur. Det ställdes även en hel del frågor om hur länsstyrelserna kontrollerar djurens identitet. Därefter visade Stenhammars gård upp sin verksamhet.

Livsmedelverket meddelade senare att inspektionsteamet från Australien var mycket nöjda med Sveriges presentation. De tyckte att det fanns goda rutiner och system i Sverige för övervakning och förebyggande av galna kosjukan samt för att undvika korskontaminering av foder och livsmedel med BSE-riskmaterial.

Den fortsatta processen för att få exportera nötköttprodukter till Australien kommer att ske i flera steg. Först kommer en preliminär inspektionsrapport att skickas till Livsmedelsverket för kommentarer. Efter det kommer rapporten att behandlas i Australian BSE Food Safety Assessment Committee. Det slutliga beslutet om godkännande kommer att tas av styrelsen för myndigheten Food Standard Australia New Zealand (FSANZ). FSANZ kommer att meddela Jordbruksverket när beslutet är taget, vilket beräknas bli i under sommaren 2016. Om beslutet är positivt kommer ett exportintyg att tas fram av Livsmedelsverket i samråd med FSANZ, och exporten av värmebehandlade produkter av nöt kan därefter påbörjas.

FOTO: ANNIE HEDBERG

LÄNSLEDNINGENS VERKSAMHETSMÖTE MED TEMA DJURSKYDD

Den 21 oktober genomförde veterinära funktionen en verksamhetsinformation för länsstyrelsens länsledning. Syftet med informationen var att länsledningen skulle få inblick i hur kontroller utförs inom djurskydd och primärproduktion. För ändamålet fick länsstyrelsen tillgång till Öknaskolans lokaler och djurutrymmen. Vid besöket informerade Öknaskolans verksamhetschef och driftschef om skolans verksamhet. Samordnaren för djurskydd berättade om länsstyrelsens djurskyddsarbete, bland annat hur många kontroller som görs årligen inom de olika kontrollområdena, hur många anmälningar som kommer in och hur prioriteringar i arbetet görs. Vid besöket visades mjölkkrummet, koladugården, häststallet, färhuset och smådjurshuset. Vid varje djurslag höll en av handläggarna en kort beskrivning av de vanligaste bristerna inom respektive djurslag och hur kontrollen utförs.

Josefin Linusson
josefin.linusson@lansstyrelsen.se

”Det fördjupade verksamhetsmöte som Landsbyggheten arrangerade vid Öknaskolan den 21 oktober, gav en mycket bra bild och god kunskap om djurskyddarnas vardag. Vi har anledning att känna oss stolta över och trygga med den tillsyn som genomförs av erfarna medarbetare.”

REFLEKTIONER FRÅN
LANDSHÖVDINGEN

MOTIVERADE SAMTAL

– ett forskningsprojekt, startar igen

Länsstyrelsen i Södermanland, tillsammans med flera andra länsstyrelser, medverkar i ett forskningsprojekt om bemötande och kommunikation vid djurskyddskontroller som heter Motiverade Samtal.

Text: Monica Ångeshult
monica.angeshult@lansstyrelsen.se
Foto: Most photos

Forskare från Karolinska institutet följer ett antal djurskyddshandläggare från de länsstyrelser som ingår i projektet. Projektet pågår från 1 november 2014 – 31 mars 2016.

För att få så jämförbara samtal som möjligt riktar forskarna in sig på enbart de planerade djurskyddskontroller som görs på nötkreatur. För att forskningsteamet ska kunna göra en bedömning på hur dialogen mellan djurägare och djurskyddshandläggare utvecklas så kommer djurskyddshandläggarna be att få spela in samtalen vid djurskyddskontroller.

Samtalen kommer senare att analyseras för att se vad som fungerar och vad som

kan göras bättre. Naturligtvis kan du som djurhållare avböja att samtal spelas in. Efter kontrollbesöken kommer forskargruppen att slumpmässigt ringa upp vissa djurhållare och ställa några korta frågor om bemötandet och hur du som djurhållare upplevde besöket.

Det inspelade materialet som samlas in i samband med studien kommer att lagras på Karolinska institutet och kommer endast att användas i forskningssyfte. Forskarna har tystnadsplikt och när resultaten av studien visas kommer inte enskilda individer eller företag att kunna identifieras.

Har du frågor om forskningsprojektet och dess genomförande kan du kontakta;
Hans Wickström, leg. psykolog/jägmästare,
Karolinska institutet Stockholm
E-post: hans.wickstrom@kbtanalys.se

Sökes: Betesdjur till naturreservat

Trosa kommun söker djurhållare till naturreservatet Länestaheden, beläget i Vagnhärad. Området ska betas med får. Idag är ett område på 4,5 hektar stängslat men hagen kommer att utvidgas till cirka 12 hektar. Miljöersättning för särskild skötsel kan erhållas.

Intresserad?

Hör av dig till Elin van Dooren,
kommunekolog på Trosa kommun
Telefon: 0156-520 24
E-post elin.vandooren@trosa.se

Receptet GRÖNKÅLS- SALLAD TILL JULBORDET

3-4 grönkålsblad
1 äpple
1/2 kålrabbi
10 st brysselkålshuvuden
1 näve rostade hasselnötskärnor
2 msk rapsolja
2 msk vinäger
1 msk honung
Salt och peppar

Gör så här:

Skölj och plocka ner grönkålen i små bitar
Dela brysselkålshuvudena på mitten och
koka i lättsaltat vatten i 3-5 min. Låt svalna
Skär äpple och kålrabbi i tunna strimlor
eller halvmånar

Blanda ihop olja, vinäger och honung
i en stor bunke, blanda sedan in övriga
ingredienser och vänd runt.

Servera!

JONAS HAMMAR
Husföreståndare

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Stolt mat i Sörmland!

KONTAKTUPPGIFTER/ Länsstyrelsen Södermanlands län

Länsstyrelsens växel	010-223 40 00
Jordbrukarstöd/SAM Internet	0771-67 00 00
Djurskydd jourtelefon	010-223 41 50
Rovdjur jourtelefon	010-223 41 80
Rovdjursobservationer	http://d.rovobs.se/

**Landsbygdsdirektör, chef för
Landsbygdsenheten**
Ulrika Lundberg

**Funktionschef
Landsbygdsutveckling**
Maria Widemo

Funktionschef Vilt och fiske
Johan Varenius

Landsbygdsutveckling
Jenny Johansson, (tjänstledig)
Åsa Kuhlau

Fiske och vattenbruk
Jimmy Blom

Tove Lund
Malin Nilsson

Viltförvaltning
Sebastian Olofsson
Helena Söderlund
Johan Varenius

Jan Petersson
Monika Pettersson
Ulrika Roos
Marianne Skantz
Hanna Svanbäck
Kristina Thunström, (tjänstledig)
Jon Wessling

Funktionschef EU-stöd
Petter Steen

**Funktionschef
Veterinära funktionen**
Ann Jaconelli

EU-stöd
Adam Adobati
Susanna Alanko
Malin Almquist
Per Axelsson
Lise-Lotte Bergqvist
Robin Davies
Christina Erdtman Johansson
Kristina Gullbrandsson
Jan Hägg
Helena Larsson
Mirjam Nestor, (tjänstledig)
Elena Willgert

Veterinära funktionen
Ann Jaconelli, Länsveterinär
Kristian Königsson, Länsveterinär
Britt-Liz Olsson

Djurskydd
Fredrik Berg
Lise-Lotte Bergqvist
Jennie Eklund
Kristina Holmström
Josefin Linusson
Ulrike Segerström
Monica Ängelhult

Våra e-postadresser: fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se
(Undantag från principen kan förekomma eftersom den är gemensam för hela landet.)

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Stora Torget 13, 611 86 Nyköping
Tel 010-223 40 00 · Fax 0155-26 71 25
E-post sodermanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

En smula hänsyn
och lite omtanke
betyder så mycket.

B

...Liselott Hagberg, landshövding i Södermanlands län

Vad tycker du gör Södermanland unikt?

– Jag brukar säga att Södermanland har allt – utom fjäll. Vi har en fantastisk natur och kulturbygd som gör länet attraktivt att bo och verka i. Vi har ett unikt läge, nära storstad men ändå lantligt. Vi har bra kommunikationer – med järnvägar, Skavsta flygplats, E4 och E20 går genom länet, vi har bra järnvägsförbindelser och vi har en djuphamn i Oxelösund.

Hur bidrar länsstyrelsen till att stärka landsbygdens utveckling i Södermanland?

– Det är glädjande att kunna konstatera att den sömländska befolkningen ökar och att den gör det även på landsbygden.

Vi ser också att sysselsättningen ökar på landsbygden.

En grund för gott företagande och möjligheter till utveckling av landsbygden är en modern infrastruktur med bredband och god mobiltäckning – det frågor som vi arbetar aktivt med.

Projektet Stolt mat är en annan viktigt fråga, här bidrar vi till att utveckla livsmedelsförädlingen i länet, projektet ger positiva effekter i hela kedjan från producent till konsument. Det stärker även besöksnäringen i länet.

Vad ser du för utmaningar för Södermanland i framtiden?

– I takt med att länet växer behöver vi arbeta för att få ett ökat bostadsbyggande,

idag råder det brist på bostäder i länets kommuner. Vi behöver också ta tillvara på mångfalden och de kompetenser och resurser som de nyanlända och utlandsfödda har med sig.

Avslutningsvis, har du något bra boktips inför stundande julhelger?

– Jag har just läst Morgon i Jenin av Susan Abulhawa. Jag tycker den var riktigt bra, boken skildrar Israel-Palestina konflikten på ett sätt som gav mig mycket insikter och tankar. Sen har jag fått Emelie Schepps senaste deckare Vita spår, så den får nog bli min julläsning.

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Stora Torget 13, 611 86 Nyköping
Tel 010-223 40 00 · Fax 0155-26 71 25
E-post sodermanland@lanstyrelsen.se
www.lanstyrelsen.se/sodermanland